

Stokholmas un Upsalas mācītāja Kārļa Žola ceļavārdi šai nedēļai

23.maijā

Vasarsvētku sajūta vēl nav pagājusi. Par ko domājām šajos Vasarsvētkos? Vai un kā tos izjutām? Vasarsvētku noskaņā man bija jādomā par pierasto, tradicionālo un jauno un svaigo dimensiju mijiedarbību dzīvē, dvēselē, pasaulē.

Mums katram ir sava pierasta, tradicionāla izpratne par dzīvi, sevi, attiecībām, pasauli. Bez tās mēs nebūt tas, kas šobrīd esam. Bet Vasarsvētku būtība taču saistās ar kaut ko pārsteidzošu, nebijušu, varbūt – iepriekš nesaprotamu, kas kļūst saprotams...

Viens no lielajiem Vasarsvētku jautājumiem ir, kas tad ir Gars, kam šajā dienā piešķirta tik liela nozīme. Piemēram, latviešu valodā vārds “Gars” ir vīriešu dzimtē, bet varbūt varam šo ierasto tradīciju mazliet izkustināt? Neapšaubāmi, valodai ir ļoti liela nozīme mūsu izpratnē un izjūtā par gandrīz visu, bet kādreiz varētu būt vērtīgi arī uz šiem mūsu esības pamat aspektiem, kas saistās ar mūsu izjūtu un izpratnes dziļumiem, paskatīties no citas puses - plašākā kontekstā. Un tas nav tikai saistībā ar mūsu reliģisko izpratni un izjūtu par to, ko uztveram kā “svētu”, bet ar mūsu izpratni un izjūtu arī par pavisam ikdienišķām lietām.

Piemēram, fakts ir, ka Vecās Derības ebreju valodā vārds “*Ruach*”, kā arī Jēzus dzimtajā - aramiešu valodā vārds, ko mēs tulkojam kā “Gars”, ir sieviešu dzimtē, savukārt Jaunās Derības grieķu valodā - “*Pneuma*” dzimte ir neitrāla. Un, atvērti paskatoties uz paša Jēzus skaidrojumu par to, kas un kāds ir Dievs, vai neievērojam tur arī arhetipāli sievišķus elementus – līdzietību, mātišķas rūpes, siltumu, intimitāti, skaistumu, arī, ja varētu teikt – kaut ko no tā, ko varētu asociēt ar tik plašu mīlestības spektru - “*agape*” un pat “*eros*”? Savukārt latīņu tradīcijā, no kuras nāk

mūsu - rietumnieku garīguma izpratne, “*Spiritus*” ir vīriešu dzimtē. Bet, ja šī ir tradīcija, kurā esam ieaudzināti, vai tas automātiski nozīmē, ka tāpēc vien tā ir pareizākā? Kā jau arī citās situācijās, jautājums ir par to, ko kādas autoritātes “ielasa” tekstos, un, kā un kādēļ kādas izpratnes versijas tiek pasniegtas citiem... Ar to ir saistīts arī jautājums, kādēļ Gars un fiziskā esības dimensija mūsu kultūrā gadsimtu gaitā lielākoties ir kļuvuši par savstarpēji atdalītām esības daļām, bet varas cīnās par mūsu dvēselēm, savukārt fiziskā esība kļuvusi par “biznesu” objektu dažādās nozīmēs...

Nu jau pirms vairākiem gadiem biju kādā ļoti skaistā vietā, nelielā ciematīņā Uršallingā (Urchalling) Bavārijā, pie Kīmsē ezera (Chiemsee) Vācijas pusē, netālu no Austrijas robežas, kur netālu ir Zalcburga. Tur ir kāda sena gotiska stila baznīca, kur Svētais Gars attēlots kā pilnīgi skaidri sievišķs tēls. Par to atgādināja pavisam svaigs šodienas raksts: <https://www.sonntagsblatt.de/pfingsten>. Šajā tēlā Svētais Gars sievišķā formā ir centrā, starp Tēvu un Dēlu, un it kā satur abus kopā. Tur ir redzama Gara kā savienojoša elementa piepildījums. Tur Gars ir savienojošs, tāpat, dzīvību dodošs. Tā ir dzīvības elpa visai esībai – mums pašiem un arī dabai.

Tam pretstatā tik daudzās “garīgās” institūcijās šo Garu, kas patiesībā, ir dzīvības elpa, kā to pasaka šī vārda ebreju un grieķu oriģināli – Ruach un Pneuma, mēs esam pārvērtuši par kaut ko vēsu, intelektuālu, stīvu. Ja nu jau gadu tūkstošu gaitā rietumu tradīcija ir uzsvērusi šo, sev nepieciešamo Dieva tēla aspektu, varbūt tagad ir pienācis laiks šo tēlu atjaunot tā nozīmē, kas saistās ar plašāko, radošo visaptverošāko sievišķo dimensiju - Ruach un Pneuma? Varbūt tā, nevis, kā ir bijis līdz šim kultūrvēsturiski, politiski izdevīgi?

Un vēl, Kristus saka, ka Svētais Gars ir Patiesības Gars, kas vadīs mūs visā patiesībā. “Man vēl ir daudz, ko jums teikt, bet šobrīd jūs to nespējat

nest. Bet, kad nāks viņš – Patiesības Gars, viņš vadīs jūs visā patiesībā.”
(Jņ. 16: 12-13)

Vadīt pretī patiesībai un vadīt patiesībā var dažādi. To var skarbi un to var maigi. Katrai pieejai var būt savs atbilstošs laiks un sava atbilstoša situācija. Kādreiz arī šis process – tuvināšanās patiesībai mums var šķist arī nepatīkams. Arī patiesība pati ne vienmēr var būt patīkama. Vai arī, kādreiz tā ir un arī paliek aizklāta... Un, man šķiet, ka tieši šis ir laiks, kurā patiesību atklāt un ieraudzīt nebūt nav viegli. Tur, kur mums tiek autoritatīvi stāstīts par to, kas ir patiesība, varbūt tieši tagad vajadzētu pieiet ar radošu, dziļi izvērtējošu dvēseli un svaigu, atvērtu domāšanu...

Vasarsvētki ir pat ne atjaunošanās, bet pavisam jaunas tapšanas svētki. Varbūt tas skan dīvaini, bet Svētais Gars pats ir Nākotne. Tā arī mēs esam aicināti nevis atkārtot kaut ko bijušo, nevis atgremot zināmas patiesības, bet piedalīties radīšanas procesā. Būt zinošam un spēt izrēķināt nepieciešamo, vēl nenozīmē, ka tu domā pats un rīkojies radoši. Bet, kad radoši tiecies pretī patiesībai, tad Svētais Gars nāk un vada tevi – domā tevī. Un tie ir dzīvie Vasarsvētki, ar dedzinošām un jaunu radošām uguns mēlēm, kas, kā saka Kristus, vada Visā Patiesībā.